

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก
พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

ปัญหาและเฉลยข้อสอบ
นักธรรมชั้นตรี - โท - เอก
พ.ศ. ๒๕๖๑

สำนักงานแม่กองธรรมสนามหลวง

เลขที่ ๒๘๗ อาคารหอสมุดมหามกุฏราชวิทยาลัย หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร
ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐
โทร. ๐ ๒๖๒๙ ๔๓๐๐, ๐ ๒๖๒๙ ๐๙๖๑-๒ โทรสาร. ๐ ๒๖๒๙ ๒๑๔๒

Website : www.gongtham.net

Email : mgth.data@gmail.com

Line : @gongtham

กระทรวงธรรม นักรธรรมชั้นตรี

สอบในสนามหลวง

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

สพพทานิ รมมทานิ ชินาติ.

การให้ธรรม ย่อมชนะการให้ทั้งปวง.

พ. ๖. ๒๕/๖๓.

แต่งอธิบายให้สมเหตุสมผล อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบด้วย ๑ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๒ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักธรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันศุกร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

๑. ธรรมคัมภีร์ของโลก มีกี่อย่าง ? อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๒ อย่าง ๆ

คือ ๑. หิริ ความละอายบาป

๒. โอตตปปะ ความกลัวบาป

๒. พระพุทธเจ้าทรงเป็นบุพพการีของพุทธบริษัทอย่างไร ? จงอธิบาย

เฉลย พระพุทธเจ้าทรงกระทำอุปการะแก่พุทธบริษัทก่อน ด้วยการทรง
แนะนำสั่งสอน ให้รู้ดีรู้ชอบตามพระองค์ เพื่อให้ได้บรรลุประโยชน์
ทั้ง ๓ คือ ประโยชน์ในโลกนี้ ประโยชน์ ในโลกหน้า และประโยชน์
อย่างยิ่งคือพระนิพพาน จึงเชื่อว่าเป็นบุพพการี ๆ

๓. ทุจจริต คืออะไร ? พุทโธสร้ายผู้อื่น จัดเข้าในทุจจริตข้อไหน ?

เฉลย ทุจจริต คือ ความประพฤติชั่ว ๆ

จัดเข้าในวจีทุจจริต ๆ

๔. อริยสัจ ๔ มีอะไรบ้าง ? ความไม่สบายกายไม่สบายใจ
จัดเป็นอริยสัจ ข้อไหน ?

เฉลย มี ๑. ทุกข์
๒. สมุทัย คือ เหตุให้เกิดทุกข์
๓. นิโรธ คือ ความดับทุกข์
๔. มรรค คือ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ฯ
จัดเป็นทุกข์ ฯ

๕. สิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงสอนให้พิจารณาเนื่องๆ มีอะไรบ้าง ?
ทรงให้พิจารณาอย่างไร ?

เฉลย มี ความแก่ ความเจ็บไข้ ความตาย ความพลัดพราก และกรรม ฯ
ทรงสอนให้พิจารณาว่า
๑. เรามีความแก่เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความแก่ไปได้
๒. เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปได้
๓. เรามีความตายเป็นธรรมดาไม่ล่วงพ้นความตายไปได้
๔. เราจะต้องพลัดพรากจากของรักของชอบใจทั้งสิ้น
๕. เรามีกรรมเป็นของตัวเรา ทำดีจักได้ดีทำชั่วจักได้ชั่ว ฯ

๖. อายตนะภายนอก ๖ ได้แก่อะไรบ้าง ?

เฉลย ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อารมณ์ที่มาถูกต้องกาย
ธรรม คืออารมณ์ ที่เกิดกับใจ ฯ

๗. สัมมกัมมันตะ ทำการงานชอบ คือทำอย่างไร ?

เฉลย คือ ทำโดยเว้นจากกายทุจริต ๓ ได้แก่
เว้นจากการฆ่าสัตว์
เว้นจากการลักทรัพย์-
เว้นจากการประพฤตินอกใจในกาม ฯ

คิทธิปฏิบัติ

๘. คุณธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจของผู้อื่นไว้ได้ คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย คือ สังคหวัตถุ ๔ ฯ

- มี ๑. ทาน   ให้ปันสิ่งของของตนแก่ผู้อื่นที่ควรให้ปัน
 ๒. ปิยวาจา   เกรงจาวาจาที่อ่อนหวาน
 ๓. อัถถจริยา   ประพฤติสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
 ๔. สมานัตตตา   ความเป็นคนมีตนเสมอไม่ถือตัว ฯ

๙. ขรราวาสผู้ครองเรือนควรตั้งอยู่ในธรรมข้อใดบ้าง ?

เฉลย ควรตั้งอยู่ในขรราวาสธรรม ๔ คือ

๑. สัจจะ   สัตย์ซื่อต่อกัน
 ๒. ทมะ   รู้จักข่มจิตของตน
 ๓. ขันติ   อดทน
 ๔. จาคะ   สละให้ปันสิ่งของของตนแก่คนที่ควรให้ปัน ฯ

๑๐. ศิลที่คฤหัสถ์ควรรักษาเป็นนิตย์ คืออะไร ? ได้แก่อะไรบ้าง ?

เฉลย คือ ศิล ๕ ฯ ได้แก่

๑. เว้นจากทำชีวิตสัตว์ให้ตกลงไป
 ๒. เว้นจากถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการแห่งขโมย
 ๓. เว้นจากประพฤติผิดในกาม
 ๔. เว้นจากพูดเท็จ
 ๕. เว้นจากดื่มน้ำเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความ
 ประมาท ฯ

 ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธประวัติ นักระรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันเสาร์ ที่ ๒๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

๑. พุทธประวัติ คืออะไร ? การเรียนรู้พุทธประวัตินั้นได้ประโยชน์
อย่างไร ?

เฉลย คือ เรื่องที่พรรณนาความเป็นไปของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฯ
ได้ประโยชน์ คือ ทำให้ทราบความเป็นมาของพระพุทธเจ้า
และแนวทางในการดำเนินชีวิตตามพระพุทธรจริยา ฯ

๒. เจ้าชายสิทธัตถะอุบัติขึ้นในวาระใด ? คนชาติไหน ?

เฉลย วาระกษัตริย์ ฯ
ชนชาติอริยกะ ฯ

๓. อสิตดาบสได้ทำนายสิทธัตถะกุมารว่าอย่างไร ?

เฉลย ทำนายว่า ถ้าอยู่ครองสมบัติ จักได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ
ถ้าออกบวช จักได้เป็นพระศาสดาเอกในโลก ฯ

๔. เจ้าชายสิทธัตถะทรงปรารถนาอะไร จึงเสด็จออกบรรพชา ?
หลังจากบรรพชาแล้วก็ปี จึงตรัสรู้ ?

เฉลย ทรงปรารถนาความแก่ ความเจ็บ ความตาย และสมณะ (เทวทูต ๔) ฯ
๖ ปี จึงตรัสรู้ ฯ

๕. พระพุทธเจ้าทรงตัดสินพระทัยว่าจะแสดงธรรมแก่ปัญจวัคคีย์ก่อน
เพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะทรงระลึกถึงอุปการคุณของปัญจวัคคีย์ว่าได้เป็นผู้อุปัชฌาภ
พระองค์เมื่อครั้งทรงบำเพ็ญทุกรกิริยา ฯ

๖. ปฐมสาวกและปัจฉิมสาวก คือใคร ?

เฉลย ปฐมสาวก คือ พระอัญญาโกณฑัญญะ
ปัจฉิมสาวก คือ พระสุภัททะ ฯ

๗. พระสารีบุตรสำเร็จเป็นพระโสดาบัน เพราะได้ฟังธรรมจากใคร ?
ธรรมนั้นมีใจความว่าอย่างไร ?

เฉลย จากพระอัสสชิเถระ ฯ
ใจความว่า “ธรรมใดเกิดแต่เหตุ พระศาสดาทรงแสดงเหตุ
แห่งธรรมนั้น และความดับแห่งธรรมนั้น” ฯ

๘. พระพุทธเจ้าทรงสรรเสริญปฏิบัติบูชายิ่งกว่าอามิสบูชา
เพราะเหตุไร ?

เฉลย เพราะการปฏิบัติบูชานี้ ทำให้พระพุทธศาสนาตั้งมั่น
อยู่ได้ยาวนาน

ศาสนพิธี

๙. การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ หมายถึงอะไร ?

เฉลย หมายถึง การประกาศตนของผู้แสดงว่า ยอมรับนับถือพระพุทธศาสนา
ประจำชีวิต ของตน ฯ

๑๐. การเผด็จสงฆ์และการอาราธนา ต่างกันอย่างไร ?

เฉลย ต่างกันคือ

การเผด็จสงฆ์ ได้แก่ การแจ้งความประสงค์ให้สงฆ์ทราบ
การอาราธนา ได้แก่ การนิมนต์พระสงฆ์ในพิธีให้ศีล
สวดพระปริตร หรือ แสดงธรรม ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักระรรมชั้นตรี
สอบในสนามหลวง

วันอาทิตย์ ที่ ๒๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

๑. กิจที่บรรพชิตไม่ควรทำ เรียกว่าอะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย เรียกว่า อกรรมกิจ ๆ มีดังนี้ คือ

๑. เสพเมถุน
๒. ลักทรัพย์
๓. ฆ่าสัตว์
๔. พุดอวดคุณวิเศษที่ไม่มีในตน ๆ

๒. อาบัติ คืออะไร ? มีโทษกี่สถาน ? อะไรบ้าง ?

เฉลย คือ โทษที่เกิดเพราะความละเมิดในข้อที่พระพุทธเจ้าทรงห้าม ๆ
มี ๓ สถาน ๆ

คือ อย่างหนัก ยังผู้ต้องให้ขาดจากความเป็นภิกษุ

อย่างกลาง ยังผู้ต้องให้อยู่กรรม คือประพฤติวัตรอย่างหนึ่ง
เพื่อทรมานตน

อย่างเบา ยังผู้ต้องให้ประจานตนต่อหน้าภิกษุด้วยกัน ๆ

๓. ลึกขา คืออะไร ? มีอะไรบ้าง ?

เฉลย คือ ข้อที่ภิกษุต้องศึกษา ฯ

- มี ๑. ศีล   ความรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย
 ๒. สมาธิ   ความรักษาใจมั่น
 ๓. ปัญญา   ความรอบรู้ในกองสังขาร ฯ

๔. เกสัช ๕ มีอะไรบ้าง ? น้ำตาลทรายจัดเข้าในเกสัชประเภทใด ?

เฉลย เกสัช ๕ มี เนยใส เนยข้น น้ำมัน น้ำผึ้ง น้ำอ้อย ฯ
 น้ำตาลทราย จัดเข้าในน้ำอ้อย ฯ

๕. ผ้าไตรจีวร ที่ทรงอนุญาตให้ภิกษุอุชิฐฐานไว้ใช้มีกี่อย่าง ?
 อะไรบ้าง ?

เฉลย มี ๓ อย่าง ฯ

- คือ ๑. สังฆาฏิ   (ผ้าคลุม)
 ๒. อุตตราสงค์   (ผ้าห่ม)
 ๓. อันตราวาสก   (ผ้าถุง) ฯ

๖. ภิกษุนอนในที่มุงที่บังเดียวกับสามเณร จะเป็นอาบัติอะไรหรือไม่ ?

เฉลย นอนได้ ๓ คืบ ไม่เป็นอาบัติ เกินกว่านั้นต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๗. ภิกษุช้อนบาตร จีวร ร่ม และรองเท้าของเพื่อนภิกษุเพื่อล้อเล่น
 ต้องอาบัติอะไรบ้าง ?

เฉลย ช้อนบาตร จีวร   ต้องอาบัติปาจิตตีย์
 ช้อนร่ม รองเท้า   ต้องอาบัติทุกกฏ ฯ

๘. เสดิยวัตร คืออะไร ? ฤกษุไม่เอื้อเพื่อในเสดิยวัตรนั้น ต้องอาบัตือะไร ?

เฉลย คือ วัตรหรือธรรมเนียมที่ฤกษุต้องศึศึกษา ฯ

ต้องอาบัตืทุกกฎ ฯ

๙. ในการรับบิณฑบาต ฤกษุพึงปฏิบัติอย่างไรจึงถูกต้องตามเสดิยวัตร ?

จงตอบมาเพียง ๒ ข้อ

เฉลย รับโดยเคารพ แลดูแต่ในบาตร รับแกงพอสสมควรแก่ข้าวสุก

รับแต่พอเสมอขอบปากบาตร ฯ (เลือกตอบเพียง ๒ ข้อ)

๑๐. ฤกษุเถียงกันด้วยเรื่องอะไร จึงเรียกว่า วิวาทาธิกรณ์ ?

เฉลย เถียงกันด้วยเรื่อง สิ่งนั้นเป็นธรรมเป็นวินัย สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรมไม่ใช่วินัย

เป็นต้น ฯ

ให้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันเสาร์ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

อาทิ สील ปติภูฐา จ
ปมฺหิ สพฺพธมฺมานํ

กถยานานนฺจ มาตุกํ
ตสฺมา สील วิโสธเย.

ศีลเป็นที่พึงเบื้องต้น เป็นมารดาของกัลยาณธรรมทั้งหลาย
เป็นประมุขของธรรมทั้งปวง เพราะฉะนั้น ควรชำระศีลให้บริสุทธิ์.
(สืลาวตุเถร) ชุ. เถร. ๒๖/๓๕๘.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๒ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิต
ซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ขั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๓ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป.

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักระรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. บุษชา ๒ คืออะไรบ้าง ? การสมาทานศีล ๕ เป็นประจำ
จัดเป็นบุษชา ประเภทใด ?

ตอบ คือ อามิสบุษชา บุษชาด้วยอามิสสิ่งของ ๑
ปฏิบัติบุษชา บุษชาด้วยการปฏิบัติตาม ๑ ๆ
เป็นปฏิบัติบุษชา ๆ

๒. ญาณ ๓ ที่เป็นไปในทุกขสมุทัยมีอธิบายอย่างไร ?

ตอบ ๑. ปรีชาหยั่งรู้ว่า นี้ทุกขสมุทัย จัดเป็นสังจญาณ
๒. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขสมุทัย เป็นสภาพที่ควรละ จัดเป็นกัจจญาณ
๓. ปรีชาหยั่งรู้ว่า ทุกขสมุทัย เป็นสภาพที่ละได้แล้ว จัดเป็นกตญาณ ๆ

๓. เมตตา มีความหมายว่าอย่างไร ? เมตตาในพรหมวิหาร
และในอัปมัญญา ต่างกันอย่างไร ?

ตอบ มีความหมายว่า ปราบณาความสุขความเจริญต่อผู้อื่นด้วยความ
จริงใจ ๆ

ต่างกันโดยวิธีแผ่ คือ

แผ่โดยเจาะจงก็ดี โดยไม่เจาะจงก็ดี จัดเป็นพรหมวิหาร

ถ้าแผ่โดยไม่เจาะจงไม่จำกัด จัดเป็นอัปมัญญา ๆ

๔. มาร ๕ คืออะไรบ้าง ? กิเลสได้ชื่อว่ามีมารเพราะเหตุไร ?

ตอบ คือ ปัญจขันธ์ กิเลส อภิสังขาร มรณะ และ เทวบุตร ฯ
ได้ชื่อว่ามีมาร เพราะผู้ที่ตกอยู่ในอำนาจแห่งกิเลสแล้ว
กิเลสย่อมผูกมัดไว้บ้าง ย่อมทำให้เสียคนบ้าง ฯ

๕. ในธรรมคุณบทว่า “พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว”
พระธรรมนั้น หมายถึงอะไร ?

ตอบ หมายถึง ปริยัติธรรม กับ ปฏิเวธธรรม (หรือโดยพิสดารได้แก่
สัทธรรม ๑๐ คือ โลกุตระธรรม ๘ กับ ปริยัติธรรม ๑) ฯ

๖. วิญญาณฐิติต่างจากสัตตาวาสอย่างไร ?

ตอบ ต่างกันอย่างนี้
ภูมิเป็นที่ตั้งแห่งวิญญาณ เรียกว่า วิญญาณฐิติ
ภพเป็นที่อยู่แห่งสัตว์ เรียกว่า สัตตาวาส ฯ

๗. ในอริขชา ๘ ข้อที่ว่า “ไม่รู้จักอนาคต มีอธิบายว่าอย่างไร ?

ตอบ มีอธิบายว่า “ไม่รู้จักคิดล่วงหน้า ไม่อาจปรารภการทำ
หรือเหตุอันเกิดขึ้นในปัจจุบันว่าจักมีผลเป็นอย่างนั้นๆ ฯ

๘. คำว่า “อุชุปฏิปนโน เป็นผู้ปฏิบัติตรง” คือปฏิบัติเช่นไร ?

ตอบ คือ ไม่ปฏิบัติลวงโลก ไม่มีมายาสาไถย ประพฤติตรงต่อพระศาสดา
และเพื่อนสาวกด้วยกัน ไม่อำพรางความในใจ ฯ

๙. สังโยชน์ คืออะไร ? พระโสดาบันละสังโยชน์อะไรได้เด็ดขาด ?

ตอบ คือ กิเลสอันผูกใจสัตว์ไว้ ฯ
ละสังโยชน์ ๓ เบื้องต้น คือ
๑. สักกายทิฏฐิ ๒. วิจิกิจฉา ๓. สีลัพพตปรามาส ฯ

๑๐. ครุกรรม คืออะไร ? ในฝ่ายอกุศลและฝ่ายกุศลได้แก่อะไร ?

ตอบ คือ กรรมหนัก ๆ

ครุกรรมในฝ่ายอกุศล ได้แก่ อนันตริยกรรม ๕

ครุกรรมในฝ่ายกุศล ได้แก่ สมบัติ ๘ ประการ ๆ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาอนุพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นโท

สอบในสนามหลวง

วันจันทร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. อนุพุทธบุคคล คือใคร ? มีความสำคัญอย่างไร ?

ตอบ คือ สาวกผู้ตรัสรู้ตามพระพุทธเจ้า ฯ

อนุพุทธบุคคลเป็นสิ่งขจรตนะในรัตนะ ๓ เป็นพยานยืนยันความตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า และเป็นกำลังสำคัญช่วยพระองค์ประกาศพระพุทธศาสนา อันเป็นประโยชน์สุขแก่ชนเป็นอันมาก จนแพร่หลายมาถึงปัจจุบัน ฯ

๒. พระอนุพุทธองค์แรก คือใคร ? ได้ดวงตาเห็นธรรมเพราะฟังพระธรรมเทศนาชื่ออะไร ?

ตอบ คือพระอัญญาโกณฑัญญะ ฯ

เพราะฟังธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ฯ

๓. ขมฺภี ๓ พี่น้อง ตั้งอาศรมบูชาไฟอยู่ ณ สถานที่ใด ?

ตอบ ๑. อรุณเวลกัสสปะ ตั้งอาศรมอยู่ที่ตำบลอรุณเวลา

๒. นทีกัสสปะ ตั้งอาศรมอยู่ลำน้ำอ้อมหรือค้ำแห่งแม่คงคา

๓. คยากัสสปะ ตั้งอาศรมอยู่ที่ตำบลคยาสี่สะ ฯ

๔. พระสาวกองค์ใด เมื่อทราบว่าพระอาจารย์ของตนอยู่ในทิศใด ก็นอนหันศีรษะไปทางทิศนั้น ? การปฏิบัติเช่นนั้นจัดเป็นคุณธรรมอะไร ?

ตอบ พระสารีบุตร ฯ
จัดเป็นกตัญญู ฯ

๕. พระมหากัสสปะโดยปกติถือธุดงค์ได้อย่างไร ? อะไรบ้าง ?

ตอบ ถือธุดงค์ ๓ อย่าง ฯ
คือ ๑. ใช้ผ้าบังสุกุลจีวรเป็นวัตร
๒. ถือเที่ยวบิณฑบาตเป็นวัตร
๓. ถือการอยู่ป่าเป็นวัตร ฯ

๖. ปึงคิยมาณพฟังพยากรณ์ปัญหาจากพระบรมศาสดาแล้ว ได้บรรลุธรรมชั้นไหน ? เพราะเหตุไร ?

ตอบ ได้ดวงตาเห็นธรรม ฯ
เพราะความฟังซ่านด้วยความคิดถึงอาจารย์
ในขณะที่ฟังพระธรรมเทศนา จึงไม่อาจทำจิตให้สิ้นอาสวะ ฯ

๗. พระสาวกองค์ใด กอบทรายเต็มมือแล้วปรารภนาว่า
“ขอให้เราได้รับโอวาทคำสั่งสอนแต่สำนักพระทศพล
และพระอุปัชฌาย์อาจารย์ เท่าเม็ดทรายในกำมือนี้เถิด” ?
และท่านเป็นเลิศในด้านใด ?

ตอบ พระราหุล ฯ
เป็นเลิศในด้านเป็นผู้ใคร่ในการศึกษา ฯ

๘. จงระบุชื่อพระสาวกผู้ที่บวชเพราะเหตุต่อไปนี้ ?

๑. บวชเพราะศรัทธา

๒. บวชเพราะจำใจ

๓. บวชเพราะหลงใหลในรูป

ตอบ ๑. บวชเพราะศรัทธา คือ พระรัฐบาล

๒. บวชเพราะจำใจ คือ พระนันทะ

๓. บวชเพราะหลงใหลในรูป คือ พระวักกลี ฯ

ศาสนพิธี

๙. วันธรรมสวนะ คือวันอะไร ? ทรงอนุญาตให้มีในวันใดบ้าง ?

ตอบ คือ วันกำหนดประชุมฟังธรรม หรือที่เรียกว่า “วันพระ” ฯ

ในวัน ๘ ค่ำ และวัน ๑๔ ค่ำ หรือ ๑๕ ค่ำ ของปักษ์ทั้งข้างขึ้น และข้างแรม ฯ

๑๐. สามีจิกรรรม หมายถึงอะไร ? มีกี่แบบ ? อะไรบ้าง ?

ตอบ หมายถึง การขอขมาโทษกันให้อภัยกันทุกโอกาส ไม่ว่าจะมิโทษ ขัดข้องหมองใจกันหรือไม่ก็ตาม ถึงโอกาสที่ควรทำสามีจิกรรรมกัน แล้วทุกรูปไม่พึงละโอกาสเสีย ฯ

มี ๒ แบบ ฯ คือ

๑. แบบขอขมาโทษ

๒. แบบถวายสักการะ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักธรรมชั้นโท
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. อภิสมาจาร คืออะไร ? ภิกษุผู้ไม่เอื้อเฟื้อในอภิสมาจาร
ท่านปรับอาบัติอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ธรรมเนียมหรือมารยาทที่ติงามของภิกษุ ๆ
ปรับอาบัติอุลลัจจัยเป็นอย่างสูง แต่มีน้อย
ส่วนมากปรับอาบัติทุกกฏเป็นพัน ๆ

๒. บาตรที่ทรงอนุญาต มีกี่ชนิด ? อะไรบ้าง ?
บาตรเสตนเลสจัดเข้าในชนิดไหน ?

ตอบ มี ๒ ชนิด ๆ

คือ ๑. บาตรดินเผา

๒. บาตรเหล็ก ๆ

บาตรเสตนเลสจัดเข้าในบาตรเหล็ก ๆ

๓. วัตรอันภิกษุควรประพฤติในคำว่า วัตตสมบโน นั้น
คืออะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ๑. กิจวัตร ว่าด้วยกิจอันควรทำ
๒. จริยาวัตร ว่าด้วยมารยาทอันควรประพฤติ
๓. วิถีวัตร ว่าด้วยแบบอย่าง ฯ

๔. สัตตาทกณียะและสัตตาทกาลิก มีอธิบายอย่างไร ?

ตอบ สัตตาทกณียะ คือ กิจจำเป็นบางอย่างที่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาต
ให้ภิกษุผู้อยู่จำพรรษาไปพักแรมคืนที่อื่น แต่ต้องกลับมาภายใน ๗ วัน
สัตตาทกาลิก คือ เกสัช ๕ ที่รับประเคนแล้วเก็บไว้บริโภคได้ ๗ วัน ฯ

๕. ปาปสมาจาร คืออะไร ? ภิกษุชื่อว่า กุลปสาทโก เพราะประพฤติ
อย่างไร ?

ตอบ คือ ความประพฤติเลวทราม เนื่องด้วยการคบคฤหัสถ์ด้วยการ
สมาคมอันมิชอบ ฯ
เพราะประพฤติพอดีพองาม ยิ่งความเลื่อมใสนับถือของเขาให้เกิด
ในตน เป็นศรีของพระศาสนา ฯ

๖. ภิกษุฉันเนื้อ เนื้อมนุषย์ ต้องอาบัติอะไร ?

ตอบ ฉันเนื้อ ต้องอาบัติทุกกฏ
ฉันเนื้อมนุषย์ ต้องอาบัติถุลลัจจัย ฯ

๗. **ลหุภัณฑ์และครุภัณฑ์ที่เป็นของสงฆ์ คือของเช่นไร ? อย่างไร
แจกกันได้และไม่ได้ ?**

ตอบ ลหุภัณฑ์ คือ ของเบา มีบิณฑบาต เกสซ์ กับบริขารที่จะใช้สำหรับตัว คือบาตร จีวร ประคดเอว เข็ม มีดพับ มีดโกน เป็นของที่แจกกันได้
ครุภัณฑ์ คือ ของหนัก ไม่ใช่ของสำหรับใช้ให้สิ้นไป เป็นของควร
รักษาไว้ได้นาน เป็นเครื่องใช้ในเสนาสนะ หรือเป็นตัวเสนาสนะเอง
ตลอดถึงกุฎีและที่ดิน เป็นของที่แจกกันไม่ได้ ฯ

๘. **สภาพาบัติ คืออาบัติเช่นไร ?**

ตอบ คือ อาบัติที่ภิกษุต้องเหมือนกันเพราะล่วงละเมิดสิกขาบทเดียวกัน
ห้ามไม่ให้แสดง ห้ามไม่ให้รับ ให้แสดงในสำนักของภิกษุอื่น ฯ

๙. **จีวรที่วิกัปไว้ เมื่อจะนำมาใช้ต้องทำอะไร ? ถ้าไม่ทำเช่นนั้น
ต้องอาบัติอะไร ?**

ตอบ จีวรที่วิกัปไว้ เมื่อจะนำมาใช้ต้องขอให้ผู้รับถอนก่อน ฯ
ต้องอาบัติปาจิตตีย์ ฯ

๑๐. **สมบัติของภิกษุในทางพระวินัยมีเท่าไร ? อะไรบ้าง ?**

ตอบ มี ๔ ฯ

คือ ๑. สีสสมบัติ

๒. อาจารย์สมบัติ

๓. ทัมมฐิติสมบัติ

๔. อาชีวะสมบัติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาวิชาเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันเสาร์ ที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

อุฎฐาตา กมฺมเธยฺเยสุ   อปฺปมตฺโต วิจกฺขโณ
สุตฺตวิทิตกมฺมนฺโต   ส ราชวสตี วเส.

ผู้หมั่นในการงาน ไม่ประมาท เป็นผู้รอบคอบ จัดการงานเรียบร้อย
จึงควรอยู่ในราชการ.

(พุทธ)

พ. ๖. ๒๕/๔๒.

แต่งอธิบายเป็นทำนองเทศนาโวหาร อ่างสุภาชิตอื่นมาประกอบ
ไม่น้อยกว่า ๓ ข้อ และบอกชื่อคัมภีร์ที่มาแห่งสุภาชิตนั้นด้วย ห้ามอ่างสุภาชิต
ซ้ำซ้อนกัน แต่จะซ้ำคัมภีร์ได้ ไม่ห้าม สุภาชิตที่อ้างมานั้น ต้องเรียงเชื่อมความ
ให้สนิทติดต่อสมเรื่องกับกระทู้ตั้ง.

ชั้นนี้ กำหนดให้เขียนลงในใบตอบ ตั้งแต่ ๔ หน้า (เว้นบรรทัด) ขึ้นไป.

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาธรรม นักรธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. พระบรมศาสดาทรงชักชวนให้มาดูโลกนี้โดยมีพระประสงค์
อย่างไร ?

ตอบ มีพระประสงค์เพื่อให้รู้จักสิ่งที่เป็นจริงอันมีอยู่ในโลก
จักได้ละสิ่งที่เป็นโทษ และ ไม่ข้องติดอยู่ในสิ่งที่เป็นคุณ ฯ

๒. คำว่า มาร และ บ่วงแห่งมาร หมายถึงอะไร ?

ตอบ คำว่า มาร หมายถึงกิเลสกาโม อันทำจิตให้เศร้าหมอง
ได้แก่ ตัณหา ราคะ และอหิริ เป็นต้น
คำว่า บ่วงแห่งมาร หมายถึงวัตถุกาโม ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส
และโณภูมิจัณณะ ฯ

๓. คำว่า มทนิมมทโน ธรรมยังความเมาให้สร้าง
หมายถึงความเมาในอะไร ?

ตอบ หมายถึงความเมาในอารมณ์อันยั่วชวนให้เกิดความเมาทุกประการ
เช่น ชาติ สกุล อีสริยะ บริวาร กิติ ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข กิติ
ความเยาว์วัย ความไม่มีโรค และชีวิต กิติ นับเข้าในอารมณ์
ประเภทนี้ ฯ

๔. บาลีอุทเทศว่า วิมุตตสมี วิมุตตมิติ ญาณ โหติ แปลว่า
เมื่อหลุดพ้นแล้ว ญาณว่า หลุดพ้นแล้ว ย่อมมี อะไรหลุดพ้น ?
และหลุดพ้นจากอะไร ?

ตอบ จิตหลุดพ้น ฯ
จากอาสวะ ๓ ฯ

๕. โลกามิสคืออะไร ? ที่ได้ชื่ออย่างนั้นเพราะเหตุไร ?

ตอบ คือกามคุณ ๕ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ อันน่าปรารถนา
น่าใคร่ น่าชอบใจ ฯ
เพราะเป็นเครื่องล่อใจให้ติดอยู่ในโลกดุจเหยื่ออันเบ็ดเกี่ยวไว้ฉะนั้น ฯ

๖. ข้อความว่า ปลงภาระอันหนักเสียแล้ว ไม่ถือเอาภาระอันอื่น ดังนี้
มีอธิบายอย่างไร ?

ตอบ อธิบายว่า ภาระ หมายถึงเบญจขันธ์ การปลงภาระ หมายถึง
การถอนอุปาทาน การไม่ถือเอาภาระอื่น หมายถึงการไม่ถือ
เบญจขันธ์อื่นด้วยอุปาทาน ฯ

๗. ในพระบาลีว่า "จิตเต สงกิลิฏฐเฐ ทุคคติ ปาฏิกงขา
เมื่อใจเศร้าหมอง ต้องประสบทุกคติ" ทุคคติ คืออะไร ?
มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ ภูมิเป็นที่ไปข้างชั่ว ฯ
มี อบาย ทุคคติ วินิบาต นรก (ตามนัยอรรถกถา มี ๔
คือ นรก สัตว์เดรัจฉาน เปต อสุรกาย) ฯ

๘. คนวิตกกจริตมีนิสัยอย่างไร ? คนประเภทนี้ควรเจริญกัมมัฏฐาน
บทใด ?

ตอบ ชอบคิดมาก ฟุ้งซ่าน ฯ
ควรเจริญอานาปานัสสติกัมมัฏฐาน ฯ

๙. วิปลาสคืออะไร ? วัตถุที่วิปลาส มีอะไรบ้าง ?

ตอบ คือ กิริยาที่ถือเอาโดยอาการอันผิดจากความจริง ฯ
มี ๔ อย่าง คือ

๑. วิปลาสในของที่ไม่เที่ยงว่าเที่ยง
๒. วิปลาสในของที่เป็นทุกข์ว่าเป็นสุข
๓. วิปลาสในของที่ไม่ใช่ตนว่าเป็นตน
๔. วิปลาสในของที่ไม่งามว่างาม ฯ

๑๐. ผู้เจริญมหาสติปัญญา ต้องประกอบด้วยธรรมใดบ้าง
จึงจะกำจัดอกิขณาและโทมนัสได้ ?

ตอบ ต้องประกอบด้วยธรรม ๓ คือ

๑. อาตปปี มีความเพียรเผากิเลสให้เร่าร้อน
๒. สัมปชาโน รู้ทั่วพร้อม
๓. สติมา มีสติ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาพุทธธานุพุทธประวัติ นักรธรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันจันทร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ศากยวงศ์สืบเชื้อสายมาจากใคร ? ที่ได้นามว่าศากยะ เพราะเหตุไร ?
- ตอบ สืบเชื้อสายมาจากพระเจ้าโศกกากราช ฯ
- เพราะเหตุ ๒ ประการ คือ
๑. เพราะได้ชื่อตามชนบทที่ตั้งเมือง
  ๒. เพราะมีความกล้าหาญ สามารถตั้งเมืองได้เอง ฯ

๒. ที่สุดโต่งอันบรรพชิตไม่ควรเสพคืออะไรบ้าง ? ที่สุดโต่งนั้นมีโทษอย่างไร ?

ตอบ คือ ๑. กามสุขัลลิกานุโยค
๒. อัตตกิลมณานุโยค ฯ

มีโทษดังนี้

กามสุขัลลิกานุโยค คือ การประกอบตนให้พัวพันด้วยสุขในกาม เป็นธรรมอันเลว เป็นเหตุตั้งบ้านเรือน เป็นของคนมีกิเลสหนา ไม่ใช่ของคนอริยะ คือผู้บริสุทธิ์ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์

อัสติกิลมณานุโยค คือ การประกอบความเหน็ดเหนื่อยแก่ตนเปล่า ให้เกิดทุกข์ แก่ผู้ประกอบ ไม่ทำผู้ประกอบ ให้เป็นอริยะ ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ ฯ

๓. ภัทพบุคคล คือบุคคลเช่นใด ? ประเภทที่ ๑ ท่านเปรียบด้วยอะไร ?

ตอบ ภัทพบุคคล คือบุคคลผู้สามารถจะตรัสรู้ธรรมได้ ฯ
อุคฆติตัญญู เปรียบด้วยดอกบัวพัวพันน้ำ เมื่อต้องแสงพระอาทิตย์ ก็จักบานในวันนั้น ฯ

๔. พระพุทธเจ้าทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ที่ไหน ?

มีใจความย่อว่าอย่างไร ?

ตอบ ที่เวฬุวนาราม กรุงราชคฤห์ ฯ

ใจความย่อว่า ไม่ทำบาปทั้งปวง ทำกุศลให้ถึงพร้อม ทำใจให้บริสุทธิ์ ฯ

๕. หลังจากพระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระมหากัสสปะได้ทำกิจใดที่สำคัญแก่พระศาสนา ? จงอธิบาย

ตอบ ท่านได้ทำกิจที่สำคัญ คือเป็นผู้ชักชวนภิกษุสงฆ์ ทำสังคายนา ร้อยกรองพระธรรมวินัย และเป็นประธานในการทำสังคายนานั้น อันเป็นเหตุให้พระศาสนาตั้งมั่นถาวรสืบมาจนถึงปัจจุบัน ฯ

๖. ปัญหาว่า “โลกคือหมุ่สัตว์ อันอะไรปิดบังไว้ จึงหลงดูอยู่ในที่มืด” ดังนี้ ใครเป็นผู้ถาม ? ได้รับคำพยากรณ์ว่าอย่างไร ?

ตอบ อชิตมาณพเป็นผู้ถาม ฯ

ได้รับการพยากรณ์ว่า โลกคือหมุ่สัตว์ อันอวิชชาคือความไม่รู้แจ้ง ปิดบังไว้ จึงหลงอยู่ ในที่มืด ฯ

๗. พระภิกษุทั้งหลาย มักเปล่งอุทานเนื่องๆ ว่า สุขหนอๆ ดังนี้ เพราะเหตุไร ?

ตอบ เพราะเมื่อก่อนท่านเป็นพระเจ้าแผ่นดิน ต้องจัดการรักษาป้องกัน ทั้งในวังนอกวัง ทั้งในเมืองนอกเมือง จนตลอดทั่วอาณาเขต แม้มีคนคอยรักษาอย่างนี้แล้ว ยังต้องหวาดระแวงสะดุ้งกลัวอยู่ เป็นนิตย์ ครั้นทรงออกบวชได้บรรลุอรหัตผลแล้ว แม้อยู่ในที่ไหนๆ ก็ไม่หวาดระแวง ไม่สะดุ้งกลัว ไม่ต้องขวนขวาย มีใจปลอดโปร่ง เป็นอิสระแก่ตน จึงเปล่งอุทานเช่นนั้น ฯ

๘. ในครั้งปฐมสังคายนา พระสาวกองค์ใดรับหน้าที่วิสังขนาพระวินัย ?
ท่านอุปสมบทพร้อมไปกับใครบ้าง ?

ตอบ พระอุบาลีเถระ ฯ

อุปสมบทพร้อมไปกับเจ้าศากยะ ๕ พระองค์ คือ ภัททियะ อนุรุทธะ
อานันท ภัคคุ กิมพิละ กับเจ้าโกถียะ ๑ องค์ คือเทวทัต ฯ

๙. ภิกษุณีผู้มีชื่อต่อไปนี้ได้รับเอตทัคคะในทางไหน ?

ก. พระมหาปชาบดีโคตมีเถรี

ข. พระเขมาเถรี

ค. พระอุบลวัณณาเถรี

ง. พระปฎาจาราเถรี

จ. พระธัมมทินนาเถรี

ตอบ ก. ได้รับเอตทัคคะในทางรัตตัญญู

ข. ได้รับเอตทัคคะในทางมีปัญญา

ค. ได้รับเอตทัคคะในทางมีฤทธิ์

ง. ได้รับเอตทัคคะในทางทรงวินัย

จ. ได้รับเอตทัคคะในทางธรรมกถึก ฯ

๑๐. สุภัททวุฑฒบรพชิต กล่าวจาบจ้วงพระธรรมวินัยว่าอย่างไร ?
และทำให้เกิดเหตุการณ์อะไรในกาลต่อมา ?

ตอบ ว่า “เราทั้งหลายพ้นดีแล้วจากพระสมณะนั้น บัดนี้ เราพอใจ

จะทำอะไรก็ทำ หรือ มีพอใจทำอะไรก็ไม่ต้องทำ” ฯ

เป็นเหตุให้เกิดสังคายนาพระธรรมวินัยครั้งที่ ๑ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

ปัญหาและเฉลยวิชาวินัยบัญญัติ นักระรรมชั้นเอก
สอบในสนามหลวง
วันอังคาร ที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๑

๑. ญัตติและอนุสาวนา หมายถึงอะไร ? ญัตติมีใช้ในสังฆกรรม
อะไรบ้าง ?

ตอบ ญัตติ หมายถึง คำเผด็จสงฆ์

อนุสาวนา หมายถึง การสวดประกาศคำปรึกษาและข้อตกลงของสงฆ์ ฯ
มีใช้ใน ๓ สังฆกรรม คือ

๑. ญัตติกรรม
๒. ญัตติทุติยกรรม
๓. ญัตติจตุตถกรรม ฯ

๒. สีม่าสังกระ คืออะไร ? สงฆ์จะทำสังฆกรรมในสีมาเช่นนั้นได้
หรือไม่อย่างไร ?

ตอบ คือ สีมาที่สมมติคาบเกี่ยวกันระหว่างสีมาที่สมมติไว้เดิม
และสีมาที่สมมติขึ้นใหม่ ฯ

สงฆ์ทำสังฆกรรมในสีมาที่สมมติไว้เดิมได้ แต่ทำในสีมา
ที่สมมติขึ้นใหม่ไม่ได้ ฯ

๓. ภิกษุผู้ควรได้รับสมมติให้เป็นภัตตทุทเทสกะ ต้องประกอบด้วย
คุณสมบัติเช่นไร ?

ตอบ ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ คือ

๑. เว้นอคติ ๔ คือ ฉันทาคติ โทสาคติ โมหาคติ ภยาคติ
๒. รู้จักภัตรที่ควรแจกหรือมิควรแจก
๓. รู้จักลำดับที่พึงแจก ฯ

๔. การกรรณกฐิน คืออะไร ? อธิบายพอเข้าใจ

ตอบ คือ เมื่อมีผ้าเกิดขึ้นแก่สงฆ์ในเดือนท้ายฤดูฝนพอจะทำเป็นไตรจีวร
ผืนใดผืนหนึ่งได้ สงฆ์พร้อมใจกันยกให้แก่ภิกษุรูปหนึ่ง
ภิกษุผู้ได้รับผ้านั้นนำไปทำเป็นไตรจีวร ผืนใดผืนหนึ่งให้แล้วเสร็จ
ในวันนั้น แล้วมาบอกแก่ภิกษุผู้ยกผ้านั้นให้เพื่ออนุโมทนา
ภิกษุเหล่านั้น อนุโมทนา ทั้งหมดนี้ คือการกรรณกฐิน ฯ

๕. ผู้จะเข้ามาอุปสมบทเป็นภิกษุในพระพุทธศาสนา
ต้องประกอบด้วย คุณสมบัติอะไรบ้าง ?

ตอบ ประกอบด้วยคุณสมบัติ ๕ ประการ คือ

๑. เป็นชาย
๒. มีอายุครบ ๒๐ ปี
๓. ไม่เป็นมนุษย์วิบัติ เช่น ถูกต้อน หรือเป็นกะเทย เป็นต้น
๔. ไม่เคยทำอนันตริยกรรม
๕. ไม่เคยต้องปาราชิก หรือไม่เคยเข้ารีตเดิยรเถียรทั้งที่เป็นภิกษุ ฯ

๖. ลักษณะการปกปิดอาบัตินั้น พระอรรถกถาจารย์แสดงไว้กี่ประการ ?
อะไรบ้าง ?

ตอบ แสดงไว้ ๑๐ ประการ ฯ

จัดเป็น ๕ คู่ คือ

๑. เป็นอาบัติ และรู้ว่าเป็นอาบัติ
๒. เป็นปกตัตตะ และรู้ว่าเป็นปกตัตตะ
๓. ไม่มีอันตราย และรู้ว่าไม่มีอันตราย
๔. อาจอยู่ และรู้ว่าอาจอยู่
๕. ใครจะปิด และปิดไว้ ฯ

๗. กิจจาธิกรณ์และนิคคหะ คืออะไร ?

ตอบ กิจจาธิกรณ์ คือ กิจอันจะพึงทำด้วยประชุมสงฆ์ ต่างโดย
เป็นอปโลกนกรรม ญัตติกรรม ญัตติหุติกรรม ญัตติจตุตถกรรม
นิคคหะ คือ การช่ม เป็นกิจอย่างหนึ่งแห่งผู้ปกครองหมู่ ฯ

๘. นาสนา คืออะไร ? บุคคลเช่นไรที่ทรงอนุญาตให้นาสนา ?

ตอบ คือ การยังบุคคลผู้ไม่สมควรถือเพศภิกษุและสามเณรให้สละเพศเสีย ฯ

บุคคลที่ทรงพระอนุญาตให้นาสนามี ๓ ประเภท คือ

๑. ภิกษุต้องอันติมวัตถุแล้วยังปฎิญาณตนเป็นภิกษุ
๒. บุคคลผู้อุปสมบทไม่ขึ้น ได้รับอุปสมบทแต่สงฆ์
๓. สามเณรผู้ประกอบด้วยองค์ ๑๐ ข้อใดข้อหนึ่ง เช่น เป็นผู้มักผลาญ
ชีวิตสัตว์ เป็นต้น ฯ

พระราชบัญญัติ

๙. พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ คืออะไร ?

ตอบ คือ กฎหมายฉบับหนึ่งที่ด้วยคณะสงฆ์ ฯ

๑๐. เจ้าอาวาส ตามกฎหมายเถรสมาคม ฉบับที่ ๒๔ ใครเป็นผู้แต่งตั้ง ?

ตอบ สมเด็จพระสังฆราช ทรงมีพระบัญชาแต่งตั้งเจ้าอาวาสพระอาราม

หลวง ตามมติมหาเถรสมาคม

เจ้าคณะจังหวัด แต่งตั้งเจ้าอาวาสวัดราษฎร์ ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง